

Шановні громадяни України! Дорогий народе!

Щороку наприкінці осені всіх нас об'єднує важка дата. І ця четверта субота листопада для багатьох із нас насправді перша. За глибиною болю та гніву водночас. За полярністю того, що проживаємо ми в цей день. Від почуття втрати до втрати будь-яких почуттів. У цей день ми сповнені емоціями та спустошені водночас. Ми запалюємо свічку й відчуваємо мороз по шкірі.

У цей день ми плачемо так тихо, що стає чутно навіть наше мовчання. У цей день ми вшановуємо мільйони наших загиблих предків і молимося за душі мільйонів померлих українців. Це День пам'яті жертв голодоморів.

День, коли ми згадуємо ніч. Кілька найтемніших ночей не року, не десятиріччя, а цілого століття з життя нашого народу. Життя, яке складно назвати життям. Це люди, що залишалися без крихти хліба. Батьки, що залишалися без своїх діточок. Діти, що залишалися без батьків. Покоління, що залишалися без надії. І питання, що досі залишаються без відповідей.

Яка точна кількість загиблих українців? Чи зможемо ми колись її встановити? Якої правди ми досі не знаємо? Чи зможемо ми колись про неї дізнатися? Як могла влада тоді з усім цим жити й роками, десятиріччями приховувати злочини? Чи зможемо ми колись про них забути? Відповідь на це питання ми знаємо – ні. Ми ніколи й нізащо не забудемо наших предків, які загинули в 1921-му, 22-му й 23-му роках. У 1946-му й 1947-му. І в найстрашніші, влаштовані тоталітарним сталінським режимом 32-й і 33-й роки – роки Голодомору-геноциду.

Ми фактично завершили реконструкцію першої черги музею Голодомору. Наступного року виповнюється 90-ті роковини цієї страшної трагедії. І до цієї дати ми маємо збудувати другу чергу історично важливого музею. Про це та про низку інших заходів я підписав відповідний указ. І це питання не лише обов'язку, поваги чи честі. Це питання нашого з вами існування. Бо щойно зникне пам'ять про мільйони померлих і ненароджених українців, зникнемо ми самі. Загинемо ми самі. Як нація, як суспільство, як держава. Як люди.

Ми досі не знаємо імен багатьох українців, померлих від Голодомору. Він знищував цілі родини, вулиці, села. Тож немає в кого спитати. Але він не зміг знищити нас остаточно. Тож є кому це пам'ятати. І є кому передавати пам'ять наступним поколінням. Про те, що жах під назвою «Голодомор» до цього не описував жоден словник. Бо жоден правитель до цього не зміг вигадати подібного звірства. Ми як народ пережили цей жах. Ключове слово – пережили. І перемогли. І безневинні жертви голодоморів заморені, замордовані, але не забуті!

Вічний спокій їхнім душам!

Вічна пам'ять їм усім!